

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та публічного управління

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
 Вікторія МЕДВІДЬ
«01» вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Соціально-економічні системи в ринковому середовищі

Освітньо-наукова програма «Економіка»
спеціальність 051 Економіка
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)
Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та
інформаційних технологій

Полтава
2025-2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціально-економічні системи в ринковому середовищі» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Економіка» спеціальності 051 Економіка

Мова викладання: державна

Розробник: Медвідь Вікторія, професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор

01 вересня 2025 року

Вікторія МЕДВІДЬ

Погоджено гарантом освітньої програми Економіка

01 вересня 2025 року

Вікторія МЕДВІДЬ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Економіка та міжнародні економічні відносини» протокол 01 вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

Ольга ДИВНИЧ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання	Заочна форма
Загальна кількість годин	210	210
Кількість кредитів	7	7
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2 051АСЕкон_дфд_2024	2 051АСЕкон_дфз_2024
Семестр	3, 4	4
Лекції (годин)	38	18
Практичні (годин)	32	14
Самостійна робота (годин)	140	178
Форма семестрового контролю	залік, екзамен	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Головна мета вивчення цієї дисципліни полягає у наданні майбутнім фахівцям у сфері економіки теоретичних знань та практичних умінь щодо застосування економічних підходів для опанування основних принципів дослідження соціально-економічних систем з позицій економіки та їх впливу на розвиток суспільства та країни.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Методологія та інструментарій наукових досліджень в економіці; Наукові проекти в економіці.

4. Компетентності:

загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.

5. Результати навчання

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-

економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку	<ul style="list-style-type: none"> – знати сучасні концепції, теорії та методологічні підходи до дослідження соціально-економічних систем у ринковому середовищі; – розуміти структуру, принципи функціонування та закономірності розвитку соціально-економічних систем різних рівнів (глобального, національного, мезо- та локального); – пояснювати особливості формування та розвитку соціально-економічної системи України в умовах глобальних трансформацій; – розуміти взаємозв'язки між міжнародними, національними, регіональними та локальними соціально-економічними системами; – володіти концептуальними підходами до формування стратегій розвитку соціально-економічних систем.
РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках	<ul style="list-style-type: none"> – вміти розробляти та використовувати моделі дослідження соціально-економічних систем для аналізу їх структури, поведінки та розвитку; – застосовувати методи системного аналізу для дослідження складних соціально-економічних процесів; – аналізувати функціонування соціально-економічних систем різних рівнів (міжнародного, національного, регіонального, локального); – моделювати поведінку соціально-економічних систем у різних економічних умовах; – використовувати результати моделювання для обґрунтування управлінських рішень та інноваційних підходів до розвитку економічних систем.
РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми	<ul style="list-style-type: none"> – вміти планувати та проводити теоретичні й емпіричні дослідження соціально-економічних систем; – застосовувати методи прогнозування, стратегічного планування та контролю у дослідженні розвитку соціально-економічних систем; – критично аналізувати наукові підходи, результати досліджень та статистичні дані щодо функціонування соціально-економічних систем; – інтерпретувати результати досліджень і формулювати науково обґрунтовані висновки та рекомендації щодо розвитку соціально-економічних систем; – інтегрувати результати власних досліджень у сучасний науковий дискурс економічної науки.

6. Методи навчання і викладання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*

наочні методи: *ілюстрування; демонстрування;*

практичні методи: *робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді;*

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.*

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, «Мозковий штурм».*

комп'ютерні і мультимедійні методи: *використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.*

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: *опитування, бесіда, доповідь;*

методи письмового контролю: *самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.*

методи самоконтролю: *самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.*

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Концептуальні засади побудови, функціонування та розвитку соціально-економічних систем в ринковому середовищі.

Тема 2. Структура і принципи функціонування та розвитку соціально-економічної системи в Україні.

Тема 3. Міжнародна соціально-економічна система.

Тема 4. Національна соціально-економічна система.

Тема 5. Мезо соціально-економічні системи.

Тема 6. Локальні соціально-економічні системи.

Тема 7. Роль моделей у дослідженні соціально-економічних систем.

Тема 8. Дослідження поведінки соціально-економічних систем. Роль системного аналізу.

Тема 9. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Тема 10. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма 051АСЕкон_дфд_2024				Заочна форма 051АСЕкон_дфз_2024			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Концептуальні засади побудови, функціонування та розвитку соціально-економічних систем в ринковому середовищі	20	4	2	14	20	2		18
Тема 2. Структура і принципи функціонування та розвитку соціально-економічної системи в Україні	20	4	2	14	20	2	2	16
Тема 3. Міжнародна соціально-економічна система	22	4	4	14	22	2	2	18
Тема 4. Національна соціально-економічна система	22	4	4	14	22	2	2	18

Тема 5. Мезо соціально-економічні системи	22	4	4	14	22	2	2	18
Тема 6. Локальні соціально-економічні системи	20	4	2	14	20	2	2	16
Тема 7. Роль моделей у дослідженні соціально-економічних систем	22	4	4	14	22	2	2	18
Тема 8. Дослідження поведінки соціально-економічних систем. Роль системного аналізу	20	4	2	14	20	2		18
Тема 9. Стратегії розвитку соціально-економічних систем	20	2	4	14	20	2	2	16
Тема 10. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем	22	4	4	14	22			22
у т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота для заочної форми навчання)								50
Усього годин	210	38	32	140	210	18	14	178

8. Теми практичних занять

Назви тем	Кількість годин	
	денна форма 051АСЕкон_дфд _2024	заочна форма 051АСЕкон_ дфз_2024
Тема 1. Концептуальні засади побудови, функціонування та розвитку соціально-економічних систем в ринковому середовищі	2	
Тема 2. Структура і принципи функціонування та розвитку соціально-економічної системи в Україні	2	2
Тема 3. Міжнародна соціально-економічна система	4	2
Тема 4. Національна соціально-економічна система	4	2
Тема 5. Мезо соціально-економічні системи	4	2
Тема 6. Локальні соціально-економічні системи	2	2
Тема 7. Роль моделей у дослідженні соціально-економічних систем	4	2
Тема 8. Дослідження поведінки соціально-економічних систем. Роль системного аналізу	2	
Тема 9. Стратегії розвитку соціально-економічних систем	4	2
Тема 10. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем	4	
Разом	32	14

9. Теми самостійної роботи

Назви тем	Кількість годин	
	денна форма 051АСЕкон_дфд _2024	заочна форма 051АСЕкон_ дфз_2024
Тема 1. Концептуальні засади побудови, функціонування та розвитку соціально-економічних систем в ринковому середовищі.	14	18
Тема 2. Структура і принципи функціонування та розвитку	14	16

соціально-економічної системи в Україні.		
Тема 3. Міжнародна соціально-економічна система.	14	18
Тема 4. Національна соціально-економічна система.	14	18
Тема 5. Мезо соціально-економічні системи.	14	18
Тема 6. Локальні соціально-економічні системи.	14	16
Тема 7. Роль моделей у дослідженні соціально-економічних систем.	14	18
Тема 8. Дослідження поведінки соціально-економічних систем. Роль системного аналізу.	14	18
Тема 9. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.	14	16
Тема 10. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем.	14	22
Разом	140	178

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання реалізуються через самостійну роботу аспіранта в аудиторний та позааудиторний час й направлені на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок, що опосередковані у власних дослідженнях.

11. Оцінювання результатів навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання	
	Денна форма 051АСЕкон_дфд_2024	Заочна форма 051АСЕкон_дфз_2024
РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку	Тести, опитування, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, залік, екзамен	Тести, опитування, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, екзамен
РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках	Тести, опитування, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, залік, екзамен	Тести, опитування, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, екзамен
РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми	Тести, опитування, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, залік, екзамен	Тести, опитування, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, екзамен

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Оцінювання на 3 семестр (денна форма навчання)**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Опитування (участь в дискусії)	Виконання вправ на практичних заняттях	Тести	
Тема 1. Концептуальні засади побудови, функціонування та розвитку соціально-економічних систем в ринковому середовищі.	4	4	4	12
Тема 2. Структура і принципи функціонування та розвитку соціально-економічної системи в Україні.	4	4	4	12
Тема 3. Міжнародна соціально-економічна система.	4	4	4	12
Тема 4. Національна соціально-економічна система.	4	4	4	12
Тема 5. Мезо соціально-економічні системи	4	4	4	12
<i>Написання та захист презентації</i>	20			20
<i>Доповідь*</i>	20			20
Разом	20	20	20	100

**Доповідь готується здобувачем вищої освіти та доповідається на конференції будь-якого рівня. Є обов'язковим елементом.*

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Оцінювання на 4 семестр (денна форма навчання)**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Опитування (участь в дискусії)	Виконання вправ на практичних заняттях	Тести	
Тема 6. Локальні соціально-економічні системи.	4	4	4	12
Тема 7. Роль моделей у дослідженні соціально-економічних систем.	4	4	4	12
Тема 8. Дослідження поведінки соціально-економічних систем. Роль системного аналізу.	4	4	4	12
Тема 9. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.	4	4	4	12
Тема 10. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем	4	4	4	12
<i>Написання та захист презентації</i>	20			20
<i>Екзамен</i>	20			20
Разом	20	20	20	100

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Заочна форма навчання**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Опитування (участь в дискусії)	Виконання вправ на практичних заняттях	Тести	
Тема 1. Концептуальні засади побудови, функціонування та розвитку соціально-економічних систем в ринковому середовищі.	4		4	8
Тема 2. Структура і принципи функціонування та розвитку соціально-економічної системи в Україні.	4	4		8
Тема 3. Міжнародна соціально-економічна система.	4	4	4	12
Тема 4. Національна соціально-економічна система.	4	4		8
Тема 5. Мезо соціально-економічні системи	4	4	4	12
Тема 6. Локальні соціально-економічні системи.	4	4		8
Тема 7. Роль моделей у дослідженні соціально-економічних систем.	4	4	4	12
Тема 8. Дослідження поведінки соціально-економічних систем. Роль системного аналізу.	4			4
Тема 9. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.	4	4		8
Тема 10. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем				
<i>Екзамен</i>		20		20
Разом	36	28	16	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- виконання вправ на практичних заняттях:

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті	4,0
Достатній	Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки. Висока активність на занятті.	3,0
Середній	Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Висока активність на занятті.	2,0
Низький	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу. Незначна активність або пасивна поведінка на занятті.	1,0
Незадовільний	Відповіді невірні. Пасивна поведінка на занятті.	0,0

- розв'язування тестів:

Рівень опанування РН	Кількість правильних відповідей на тестові завдання	Кількість балів
Високий	вірні понад 90% відповідей	4,0
Достатній	80-90% відповідей вірні	3,0
Середній	70-79% відповідей вірні	2,0
Низький	60-69% відповідей вірні	1,0
Незадовільний	Понад 40% відповідей невірні	0

- опитування (участь в дискусії):

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Демонструє глибоке розуміння принципів та механізмів формування соціально-економічних систем. Відповіді чіткі, обґрунтовані, містять приклади та аналіз. Активно бере участь в обговоренні, пропонує оригінальні ідеї та рішення. Ефективно працює в команді, проявляє лідерські якості, сприяє досягненню спільної мети. Демонструє високий рівень комунікативних навичок, вміє слухати та аргументувати свою позицію. Виявляє ініціативу та креативність у вирішенні проблем.	4,0
Достатній	Розуміє основні принципи формування соціально-економічних систем, але допускає деякі неточності або спрощення. Відповіді в основному правильні, але можуть бути недостатньо обґрунтованими. Бере участь в обговоренні, але не завжди проявляє активність. Працює в команді, але може відчувати труднощі у взаємодії з іншими учасниками. Має базові комунікативні навички, але може відчувати деякі труднощі у спілкуванні. Виявляє старанність, але не завжди проявляє креативність.	3,5
Середній	Має фрагментарні знання про формування соціально-економічних систем, допускає помилки у трактуванні понять. Відповіді містять помилки та неточності, потребують уточнення. Бере участь в обговоренні формально, не завжди розуміє суть питань. Працює в команді неефективно, може конфліктувати з іншими учасниками. Комунікативні навички розвинені слабо, відчуває труднощі у встановленні контакту. Не проявляє ініціативи та креативності.	3,0
Низький	Знання про механізми формування соціально-економічних систем є поверхневими та фрагментарними. Відповіді мають значні помилки, що унеможливають оцінювання. Уникає участі в обговоренні, не виявляє зацікавленості. Не може працювати в команді, порушує правила та етику поведінки. Комунікативні навички практично відсутні. Не здатний аналізувати ситуацію та приймати рішення.	1-2,5
Незадовільний	Не володіє базовими знаннями про механізми формування соціально-економічних систем. Відповіді відсутні або повністю невірні. Відмовляється від участі в роботі, демонструє негативне ставлення до навчання. Не здатний до співпраці та комунікації. Не виявляє жодної зацікавленості до предмету.	0,0-1

-виконання завдань самостійної роботи:

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань	Кількість балів
Високий	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття.	7-8
Достатній	Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки.	5-6
Середній	Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні.	3-4
Низький	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу.	2
Незадовільний	Відповіді невірні.	0-1

-екзамен:

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань	Кількість балів
Високий	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття.	18-20
Достатній	Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки.	15-17
Середній	Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні.	10-14
Низький	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу.	5-9
Незадовільний	Відповіді невірні.	0-4

- Написання та захист презентації:

1. Усна доповідь: логіка побудови доповіді; вміння чітко, ясно і стисло викладати сутність і результати дослідження; відповідність доповіді матеріалу презентації; дотримання структури доповіді	1-0 – здобувач вищої освіти не спроможний чітко і ясно викласти суть і результати дослідження; 2 – здобувач вищої освіти може частково викласти суть і результати дослідження; 3 – доповідь підготовлена, але логіка доповіді не відпрацьована; 4 – логіка доповіді не відображає повністю основні етапи роботи, здобувач вищої освіти плутано та не впорядковано викладає результати дослідження; 5 – доповідь логічно побудована, але здобувач вищої освіти неповно розкриває результати дослідження; 6 – доповідь логічно побудована, здобувач вищої освіти стисло і аргументовано викладає суть і результати дослідження; 7 – доповідь логічно побудована, здобувач вищої освіти повно та аргументовано викладає суть і результати дослідження, дотримується структури доповіді.
2. Відповіді на питання. Повнота, глибина, обґрунтованість	1-0 – здобувач вищої освіти не спроможний дати відповідь на запитання;

<p>відповідей, вміння аргументовано захищати свої пропозиції.</p>	<p>2 – здобувач вищої освіти дає поверхневі, необґрунтовані відповіді на поставлені запитання; 3 – здобувач вищої освіти відповідає на запитання частково та не спроможний відстоювати свою позицію; 4 – здобувач вищої освіти дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, але не здатний аргументовано захищати свою позицію; 5 – здобувач вищої освіти дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, але не чітко аргументує свою позицію; 6 – здобувач вищої освіти дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, здатний аргументовано захищати свою точку зору.</p>
<p>3. Організація презентації. Використання та якість підготовки демонстраційних матеріалів: відповідність дизайну змісту і темі роботи; ергономічність, наочність та оформлення слайдів; ємність та стислість подання текстового матеріалу на слайді; повнота та відповідність темі графічного (ілюстративного) матеріалу; Культура представлення інформації: ораторська майстерність; виконання регламенту; грамотність мовлення.</p>	<p>1-0 – демонстраційні матеріали є, але оформлення слайдів не розкриває тему; 2 – оформлення слайдів перешкоджає сприйняттю змісту результатів дослідження, текст важко читається; 3 – здобувач вищої освіти не використовує зміст слайдів для аргументації; 4 – демонстраційні матеріали містять помилки та неузгодженості; 5 – демонстраційні матеріали неякісно оформлені, кількість слайдів не відповідає тривалості виступу; 6 – презентація гарно організована, оформлення слайдів розкриває тему, текст легко читається, інформація виділяється за допомогою кольору, розміру, ефектів анімації і т.д., але здобувач вищої освіти презентує матеріал, допускаючи незначні граматичні помилки; 7 – презентація гарно організована, оформлення слайдів розкриває тему, текст легко читається, інформація виділяється за допомогою кольору, розміру, ефектів анімації і т.д. Здобувач презентує матеріал, не припускаючись граматичних помилок та дотримуючись регламенту.</p>

- *Доповідь:*

Підкритерій	Рівень опанування	Опис	Бал
Наукова новизна та актуальність	Високий	Наукова новизна та актуальність теми дослідження чітко обґрунтовані, робота має високий рівень актуальності	5
	Достатній	Наукова новизна та актуальність теми дослідження обґрунтовані, робота має достатній рівень актуальності	4
	Середній	Наукова новизна та актуальність теми дослідження частково обґрунтовані, робота має	3

		середній рівень актуальності	
	Низький	Наукова новизна та актуальність теми дослідження слабко обґрунтовані, робота має низький рівень актуальності	2
	Незадовільний	Наукова новизна та актуальність теми дослідження не обґрунтовані	1
Логіка та структура доповіді	Високий	Доповідь логічно побудована, містить всі необхідні структурні елементи	4
	Достатній	Доповідь логічно побудована, але деякі структурні елементи представлені нечітко	3
	Середній	Доповідь частково логічно побудована, деякі структурні елементи відсутні	2
	Низький	Доповідь містить логічні неузгодженості, структура доповіді порушена	1
	Незадовільний	Доповідь нелогічна, структура доповіді відсутня	0
Ясність та чіткість викладу	Високий	Здобувач вищої освіти чітко, ясно і стисло викладає суть і результати дослідження	3
	Достатній	Здобувач вищої освіти достатньо чітко і ясно викладає суть і результати дослідження	2
	Середній	Здобувач вищої освіти викладає суть і результати дослідження, але не завжди чітко і ясно	1
	Низький	Здобувач вищої освіти викладає суть і результати дослідження нечітко і незрозуміло	0
	Незадовільний	Здобувач вищої освіти не може викласти суть і результати дослідження	0
Зміст			0-12
Повнота та глибина відповідей	Високий	Здобувач вищої освіти дає повні та ґрунтовні відповіді на всі запитання	3
	Достатній	Здобувач вищої освіти дає достатньо повні та ґрунтовні відповіді на більшість запитань	2
	Середній	Здобувач вищої освіти дає неповні або поверхневі відповіді на деякі запитання	1
	Низький	Здобувач вищої освіти дає неповні або поверхневі відповіді на більшість запитань	0
	Незадовільний	Здобувач вищої освіти не може дати відповіді на запитання	0
Аргументація та захист	Високий	Здобувач вищої освіти вміє аргументовано захищати свої пропозиції та відповідати на критичні зауваження	2
	Достатній	Здобувач вищої освіти захищає свої пропозиції та відповідає на критичні зауваження, але аргументація потребує доповнення	1
	Середній	Здобувач вищої освіти не завжди може аргументовано захищати свої пропозиції та відповідати на критичні зауваження	0
	Низький	Здобувач вищої освіти не може аргументовано захищати свої пропозиції та відповідати на	0

		критичні зауваження	
	Незадовільний	Здобувач вищої освіти ігнорує критичні зауваження та не може захистити свої пропозиції	0
Запитання та відповіді			0-5
Якість демонстраційних матеріалів	Високий	Демонстраційні матеріали якісно оформлені, інформація на слайдах добре структурована та візуально приваблива	4
	Достатній	Демонстраційні матеріали оформлені з деякими недоліками, інформація на слайдах структурована, але не завжди візуально приваблива	3
	Середній	Демонстраційні матеріали оформлені з суттєвими недоліками, інформація на слайдах не завжди добре структурована	2
	Низький	Демонстраційні матеріали оформлені неякісно, інформація на слайдах не структурована та важко читається	1
	Незадовільний	Демонстраційні матеріали відсутні або оформлені неякісно, інформація на слайдах не структурована та недоступна для сприйняття	0
Культура мовлення	Високий	Здобувач вищої освіти чітко висловлює свої думки, використовує грамотну мову та дотримується регламенту	1
	Достатній	Здобувач вищої освіти чітко висловлює свої думки, але допускає деякі помилки у мовленні	1
	Середній	Здобувач вищої освіти допускає помилки у мовленні, що ускладнює сприйняття інформації	0
	Низький	Здобувач вищої освіти допускає численні помилки у мовленні, що суттєво ускладнює сприйняття інформації	0
	Незадовільний	Здобувач вищої освіти не може чітко висловити свої думки, допускає численні помилки у мовленні	0
Презентація			0-3

Рівень опанування РН	Кількість балів
Високий	19-20
Достатній	14-18
Середній	8-13
Низький	4-7
Незадовільний	0-3

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – залік, екзамен (денна форма навчання); екзамен (заочна форма навчання).

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Мультимедійний проектор, мережа Wi-Fi, платформа MS Windows 10 Pro, Windows 10 Edu, Office 365 (10000 ліцензій для студентів), Internet-браузери, Електронна бібліотека ПДАУ, Електронний репозитарій ПДАУ

13. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

2. Академічна мобільність

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перерахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті.

3. Неформальна/інформальна освіта

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо.

Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist>.

4. Дедлайни та перескладання

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчій на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Таран-Лала О. М. Функціонування соціально-економічних систем: теорія та практика: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2016. 332 с.

2. Кононова І.В. Регіональна соціально-економічна система як категорія економічних досліджень. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5821/1/8.pdf>

3. Левицький В. Розвиток соціально-економічних систем в сучасних умовах. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/34943/2/FMZKPNES_2021_Levytskyi_V-The_development_of_the_22-24.pdf

4. Актуальні проблеми та напрями розвитку потенціалу соціально-економічних систем в умовах конкуренції: монографія / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. Калініченко. Харків: «В справі», 2017. 275 с.

Допоміжні:

1. Стефанюк О.Д. Економічна сутність поняття "регіональна система" в контексті регіоналізації економіки: теоретичні аспекти визначення. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі: Економічні науки. 2017. № 2. С. 29–35.

2. Кононова І.В. Класифікація стратегій розвитку соціально-економічних систем. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2017. Вип. 12. Част. 1. С.167-171.

3. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 1: Трансформації економічних систем: досвід ЄС в реалізації Industries 3.0, 4.0, 5.0. За ред.Л.Г.Мельника, О.М.Маценка. Навчальний посібник. «Університетська книга». 2023. 608 с

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.gov.ua> – веб -сторінка Кабінету Міністрів України.
2. <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsql/kaza.a.10> – веб - сторінка Головного управління державного казначейства України.
3. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб - сторінка Державного комітету статистики України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського
5. <http://www.rada.gov.ua/> – сайт Верховної Ради України
6. https://commission.europa.eu/index_en – сайт Єврокомісії
7. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Main_Page – ГОЛОВНА сторінка Євростату